

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2018-2019

ΒΟΛΟΣ 2018

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα.....	10
Σκοπός Σχολικής Πρακτικής Άσκησης	11
Οργάνωση Σχολικής Πρακτικής Άσκησης	12
<i>Σχολική Πρακτική Άσκηση I</i>	12
<i>Σχολική Πρακτική Άσκηση II</i>	13
<i>Σχολική Πρακτική Άσκηση III</i>	15
<i>Σχολική Πρακτική Άσκηση VI</i>	17
Υποχρεώσεις φοιτητών και φοιτητριών στην Σχολική Πρακτική Άσκηση	18
Υποχρεώσεις διδακτικού προσωπικού στην Σχολική Πρακτική Άσκηση	19
Υποστηρικτικές δομές Σχολικής Πρακτικής Άσκησης	20
Εθελοντική Πρακτική Άσκηση	21

Σκοπός Σχολικής Πρακτικής Άσκησης

Η Σχολική Πρακτική Άσκηση (Σ.Π.Α.) των φοιτητριών και των φοιτητών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα, εκτείνεται σε τέσσερα εξάμηνα σπουδών και περιλαμβάνει ένα σύνολο δραστηριοτήτων οι οποίες στοχεύουν στην **σύνδεση της παιδαγωγικής θεωρίας με την εκπαιδευτική/επαγγελματική πράξη**.

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές, μέσα από τη σύνδεση της θεωρητικής γνώσης με την εμπειρία από την πράξη, μέσα από διαδικασίες αναστοχασμού, καθώς και μέσα από την αλληλεπίδραση με συμφοιτήτριες και συμφοιτητές και το υπεύθυνο διδακτικό προσωπικό της πρακτικής άσκησης, συνειδητοποιούν, διευρύνουν, τροποποιούν και συστηματοποιούν διαρκώς την προσωπική τους παιδαγωγική θεωρία, με βάση την οποία θα διαμορφώνουν στο μέλλον υπεύθυνα και αποτελεσματικά την παιδαγωγική-διδακτική τους πράξη και θα την αξιολογούν με κριτική και αυτοκριτική διάθεση.

Η Σχολική Πρακτική Άσκηση του Τμήματος συνιστά για τις φοιτήτριες και τους φοιτητές μία μαθησιακή δραστηριότητα-κατάσταση, στην οποία συναντώνται και αντιπαρατίθενται συνεχώς α) η προσωπική παιδαγωγική θεωρία των φοιτητών, β) η πράξη και γ) οι επιστημονικές γνώσεις-θεωρίες.

Η θεωρητική βάση στην οποία στηρίζεται η όλη οργάνωση της Πρακτικής Άσκησης εμπεριέχει τον κονστρουκτιβισμό (προσωπική θεωρία = προηγούμενη γνώση) καθώς και την επικοινωνιακή διάσταση της μάθησης, αφού η μάθηση είναι κοινωνικό γεγονός – αλληλεπίδραση του ατόμου με τους άλλους για την οικοδόμηση της γνώσης.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της Πρακτικής Άσκησης επιδιώκεται:

- να εξοικειωθούν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές με το σχολείο και το έργο του εκπαιδευτικού, όχι πια από την σκοπιά του μαθητή, αλλά του μελλοντικού εκπαιδευτικού,
- να αναπτύξουν ικανότητες παρατήρησης, κατανόησης, ερμηνείας και κριτικής ανάλυσης της διδασκαλίας και των πραγματικών συνθηκών και προϋποθέσεων του εκπαιδευτικού έργου,
- να εισαχθούν σταδιακά στην άσκηση των βασικών τομέων της μελλοντικής επαγγελματικής δραστηριότητας, δηλαδή στον σχεδιασμό, την διεξαγωγή και την ανάλυση-αξιολόγηση της διδακτικής-μαθησιακής διαδικασίας.
- να συνειδητοποιήσουν την ευθύνη τους ως εκπαιδευτικών απέναντι στο παιδί και στην κοινωνία
- να αποκτήσουν ερευνητική και κριτική στάση, με την έννοια της αμφισβήτησης και επανεξέτασης του παραδοσιακού σχολικού πλαισίου και συγκρίνοντας διαρκώς το είναι με το δέον.
- να διαμορφώσουν την επιστημονική-επαγγελματική τους ταυτότητα ως ειδικών της διδασκαλίας, της μάθησης, της εκπαίδευσης και της αγωγής, ως «στοχαζόμενων εκπαιδευτικών».

Η πρακτική άσκηση περιλαμβάνει: α) την άσκηση των φοιτητριών και των φοιτητών σε **δημοτικά σχολεία** και β) την **εργαστηριακή άσκηση** στο Πανεπιστήμιο («Φροντιστήριο») και περιγράφεται συνοπτικά στο ακόλουθο σχήμα:

Εξάμηνο	Πρακτική Άσκηση
5ο	ΣΠΑ I -συστηματική παρατήρηση σχολικής τάξης <i>(Τα προ-απαιτούμενα μαθήματα καθορίζονται από την Γενική Συνέλευση του Τμήματος)</i>
6ο	ΣΠΑ II- ωριαίες/ δίωρες διδασκαλίες <i>(Τα προ-απαιτούμενα μαθήματα καθορίζονται από την Γενική Συνέλευση του Τμήματος)</i>
7ο	ΣΠΑ III- ημερήσιες διδασκαλίες <i>(Τα προ-απαιτούμενα μαθήματα καθορίζονται από την Γενική Συνέλευση του Τμήματος)</i>
8ο	ΣΠΑ IV-διδασκαλίες δύο εβδομάδων <i>(Τα προ-απαιτούμενα μαθήματα καθορίζονται από την Γενική Συνέλευση του Τμήματος)</i>

Οργάνωση Σχολικής Πρακτικής Άσκησης

Η Σχολική Πρακτική Άσκηση των φοιτητριών και των φοιτητών διαρκεί συνολικά τέσσερα εξάμηνα (στο 5ο, 6ο, 7ο, 8ο) τα οποία αντιστοιχούν σε τέσσερα επίπεδα (ΣΠΑ I, ΣΠΑ II, ΣΠΑ III, ΣΠΑ IV).

Διαρθρώνεται με βάση τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Σταδιακή εμπλοκή των φοιτητριών και των φοιτητών στη διδακτική πράξη - σταδιακή ανάληψη διδακτικής ευθύνης
- Διαρκής υποστήριξη και ανατροφοδότηση
- Εφαρμογή σύγχρονων διδακτικών προσεγγίσεων στην πράξη (π.χ. διδακτική μέθοδος project, διαφοροποιημένη διδασκαλία)
- Συνεργασία σχολικής κοινότητας και πανεπιστημίου

Ακολουθεί σπειροειδή διάρθρωση, η οποία στηρίζεται στην εξής ακολουθία:

- Σχεδιασμός
- Υλοποίηση
- Ανατροφοδότηση
- Αναστοχασμός
- Επόμενο επίπεδο ΣΠΑ

Σχολική Πρακτική Άσκηση I

5ο εξάμηνο

Συστηματική παρατήρηση σχολικής τάξης

Υπεύθυνος: Χρήστος Γκόβαρης, Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Στο 1ο επίπεδο οι φοιτήτριες και οι φοιτητές γνωρίζουν μέσα από συστηματικές παρατηρήσεις τις προϋποθέσεις και τις συνθήκες διδασκαλίας, μάθησης και οργάνωσης της σχολικής ζωής σε διαφορετικούς τύπους σχολείων (εξαθέσια και πάνω) και αναστοχάζονται, αξιοποιώντας τις θεωρητικές τους γνώσεις, πάνω στις δυνατότητες και στους περιορισμούς των υφιστάμενων πρακτικών διδασκαλίας και οργάνωσης της σχολικής κουλτούρας. Σε αυτό το επίπεδο, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές συμμετέχουν σε τέσσερις φάσεις. Στην **Α' φάση**, ο διδάσκων ή η διδάσκουσα (μέλος ΔΕΠ) παρουσιάζει και αναλύει σε ολομέλειες των φοιτητών και των φοιτητριών τούς πέντε άξονες παρατήρησης οι οποίοι σχετίζονται με πρακτικές στο επίπεδο της σχολικής μονάδας καθώς και της σχολικής τάξης. Στην **Β' φάση**, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές, σε ζευγάρια, επισκέπτονται τις σχολικές μονάδες, παρατηρούν και καταγράφουν σε κλείδες παρατήρησης τα όσα προβλέπονται ανά άξονα. Ακολούθως, στην **Γ' φάση** οι φοιτήτριες και οι φοιτητές χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες και με την επίβλεψη του διδάσκοντα ή της διδάσκουσας (μέλος ΔΕΠ) και μελών ΕΔΙΠ συμμετέχουν σε φροντιστήρια ανατροφοδότησης.

Η αξιολόγηση των φοιτητών (**Δ' φάση**) γίνεται μέσω γραπτής εργασίας στην οποία αναλύουν με συστηματικό και θεωρητικά τεκμηριωμένο τρόπο τις παρατηρήσεις τους στο πεδίο.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση τόσο του 1ου επιπέδου της πρακτικής άσκησης (ΣΠΑ I) όσο και των προ-απαιτούμενων (καθορίζονται από την Γενική Συνέλευση του Τμήματος), οι φοιτήτριες και οι φοιτητές μεταβαίνουν στο 2ο επίπεδο πρακτικής άσκησης (ΣΠΑ II).

Σχολική Πρακτική Άσκηση II

6ο εξάμηνο

Ωριαίες/ δίωρες διδασκαλίες

Υπεύθυνη: Αγγελική Λαζαρίδου, Επίκ. Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Στο 2ο επίπεδο, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές εξοικειώνονται με τη διδασκαλία και τις βασικές αρχές της, σχεδιάζοντας και υλοποιώντας σε ζευγάρια δίωρη διδασκαλία στο γνωστικό αντικείμενο της Γλώσσας και ωριαία διδασκαλία σε δευτερεύοντα μαθήματα, όπως π.χ. η Μελέτη Περιβάλλοντος, η Γεωγραφία, η Ιστορία, η Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, τα Θρησκευτικά και η Αισθητική Αγωγή.

Μάθημα	Αριθμός διδασκαλιών	Αριθμός φοιτητών/διδασκαλία
Γλώσσα	1 δίωρη (90 λεπτά)	Διδασκαλία σε ζεύγη
Δευτερεύον μάθημα του Α.Π.	1 μονόωρη (45 λεπτά)	Διδασκαλία σε ζεύγη

Το 2^ο επίπεδο διαρθρώνεται εσωτερικά σε τρεις υπο-ενότητες/μαθήματα στα οποία είναι υπεύθυνο και ένα μέλος ΔΕΠ αντίστοιχα:

- ✓ **Διδακτική της Νεοελληνικής Γλώσσας** (υπεύθυνη κ. Ευγενία Βασιλάκη, Επίκουρη

Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας)

- ✓ **Διδασκαλία δευτερευόντων μαθημάτων και η παιδαγωγική διάσταση της διδασκαλίας** (μέλος ΔΕΠ ή μέλη ΕΔΙΠ)
- ✓ **Διαχείριση της σχολικής τάξης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση** (υπεύθυνη κ. Αγγελική Λαζαρίδου, Επίκουρη Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας)

Ειδικότερα, στην **1η υπο-ενότητα/μάθημα «Διδακτική της Νεοελληνικής Γλώσσας»**, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές συμμετέχουν σε τέσσερις φάσεις. Στην **Α' φάση**, παρακολουθούν τις ολομέλειες της διδάσκουσας ή του διδάσκοντα (μέλος ΔΕΠ) για τη διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος. Ακολούθως, στην **Β' φάση**, χωρίζονται σε ευρύτερες ομάδες και εσωτερικά σε ζευγάρια, κατανέμονται σε σχολικές τάξεις των συνεργαζόμενων Δημοτικών Σχολείων της περιοχής του Βόλου και παρακολουθούν τον/την εκπαιδευτικό της τάξης σε μια ημερήσια διδασκαλία. Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές, σε ζευγάρια, σχεδιάζουν πλάνο για δίωρη διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος τα οποία παρουσιάζουν, συζητούν και επανασχεδιάζουν σε συνεργασία με τα μέλη ΕΔΙΠ και τον/την αποσπασμένο/η εκπαιδευτικό (φροντιστηριακά μαθήματα). Ακολουθεί η **Γ' φάση** δηλαδή η εφαρμογή της διδασκαλίας στην τάξη στην οποία οι υπεύθυνοι (μέλος ΔΕΠ, μέλη ΕΔΙΠ και αποσπασμένος/η εκπαιδευτικός) παρακολουθούν ώστε να είναι ουσιαστικότερη η αποτίμησή τους και η συζήτηση ανατροφοδότησης στα φροντιστήρια μετά τις διδασκαλίες τους. Τέλος, στη **Δ' φάση**, γίνεται ανατροφοδότηση των διεξαχθεισών διδασκαλιών σε μικρές ομάδες στα φροντιστηριακά μαθήματα που υλοποιούνται από την αντίστοιχη διδάσκουσα ή τον αντίστοιχο διδάσκοντα (μέλος ΔΕΠ).

Στη **2η υπο-ενότητα/μάθημα «Διδασκαλία δευτερευόντων μαθημάτων»** ακολουθούνται τέσσερις φάσεις. Στην **Α' φάση**, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές παρακολουθούν στην αρχή του εξαμήνου τις ολομέλειες της διδάσκουσας ή του διδάσκοντα (μέλος ΔΕΠ ή ΕΔΙΠ), στις οποίες δίνονται οδηγίες και παραδείγματα εφαρμογής σχετικά με την προετοιμασία και το σχεδιασμό ωριαίων διδασκαλιών που θα πραγματοποιήσουν σε σχολικές τάξεις. Στην **Β' φάση**, με την επίβλεψη των μέλη ΕΔΙΠ και του/της αποσπασμένου/ης εκπαιδευτικού, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές σχεδιάζουν τα πλάνα των διδασκαλιών τους στα δευτερεύοντα μαθήματα που έχουν να διδάξουν. Στην **Γ' φάση**, παρακολουθούνται οι διδασκαλίες τους από τα μέλη ΕΔΙΠ, τον/την αποσπασμένο/η εκπαιδευτικό και ενδεικτικά από τη διδάσκουσα ή τον διδάσκοντα (μέλος ΔΕΠ) και επιδιώκεται η παροχή ανατροφοδότησης αμέσως μετά τη διδασκαλία. Στην **Δ' φάση**, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές παρακολουθούν φροντιστηριακά μαθήματα σε μικρές ομάδες στο πανεπιστήμιο, ώστε να είναι ουσιαστικότερη η αποτίμησή τους και η συζήτηση ανατροφοδότησης μετά τις διδασκαλίες τους. Επιδιώκεται η ανταλλαγή απόψεων και ο αναστοχασμός για παιδαγωγικές και διδακτικές καταστάσεις κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας στην τάξη και αποτιμώνται σημεία σύνδεσης της θεωρίας με την πράξη στο πλαίσιο της διδασκαλίας καθώς και σημεία μάθησης για τους φοιτητές και επαγγελματικής εξέλιξης.

Στην **3η υπο-ενότητα/μάθημα «Διαχείριση της Σχολικής Τάξης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση»**, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές παρακολουθούν τις ολομέλειες της διδάσκουσας ή του διδάσκοντα (μέλος ΔΕΠ), στις οποίες επιδιώκεται η παρουσίαση και η ανάδειξη τρόπων αποτελεσματικής

διαχείρισης μιας σχολικής τάξης δημοτικού σχολείου. Η υπο-ενότητα έχει τόσο θεωρητικό όσο και πρακτικό χαρακτήρα, καθώς μέσα από την αλληλεπίδραση διδάσκουσας ή διδάσκοντα (μέλος ΔΕΠ) και φοιτητών/φοιτητριών επιχειρείται η κατανόηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές στη διαχείριση της σχολικής τάξης και η επιλογή κατάλληλων τεχνικών κάνοντας χρήση των αντίστοιχων θεωρητικών μοντέλων από τη βιβλιογραφία.

Οι τρεις προαναφερόμενες υπο-ενότητες/μαθήματα συμμετέχουν ισότιμα στη συνολική βαθμολογία των φοιτητριών και των φοιτητών για το 2^ο επίπεδο (ΣΠΑ II) της Σχολικής Πρακτικής Άσκησης. Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές για την αξιολόγησή τους καταθέτουν φάκελο (portfolio) για κάθε υπο-ενότητα/μάθημα ενώ συνυπολογίζεται ο σχεδιασμός των πλάνων, η αποτίμηση των διδασκαλιών, οι διδασκαλίες στις σχολικές τάξεις, η ενεργός συμμετοχή και η συνέπειά τους στα φροντιστηριακά μαθήματα, η υπευθυνότητα και η ικανότητα συνεργασίας με τους υπεύθυνους στο γραφείο της Σχολικής Πρακτικής Άσκησης (μέλη ΕΔΙΠ και αποσπασμένο/η εκπαιδευτικό), αλλά και με το προσωπικό του σχολείου άσκησης.

Τέλος, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές του 2^{ου} επιπέδου (ΣΠΑ II) παρακολουθούν και συμμετέχουν με υποστηρικτικό ρόλο μία σχολική ημέρα στις εβδομαδιαίες διδασκαλίες των φοιτητριών και φοιτητών του 8^{ου} εξαμήνου (Σχολική Πρακτική Άσκηση IV).

Με την επιτυχή ολοκλήρωση τόσο του 2ου επιπέδου της πρακτικής άσκησης (ΣΠΑ II) όσο και των προ-απαιτούμενων (*καθορίζονται από την Γενική Συνέλευση του Τμήματος*), οι φοιτήτριες και οι φοιτητές μεταβαίνουν στο 3ο επίπεδο πρακτικής άσκησης (ΣΠΑ III).

Σχολική Πρακτική Άσκηση III

7ο εξάμηνο

5 ημερήσιες διδασκαλίες

Υπεύθυνος: Νικόλαος Χανιωτάκης, Αναπλ. Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Στο 3^ο επίπεδο οι φοιτήτριες και οι φοιτητές διεξάγουν σε ζευγάρια πέντε ημερήσιες διδασκαλίες σε όλα τα μαθήματα του ωρολογίου προγράμματος, εκτός αυτών που διδάσκονται από εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων (Αγγλικά, Φυσική Αγωγή και Μουσική).

Το 3^ο επίπεδο διαρθρώνεται εσωτερικά σε πέντε φάσεις υπό την εποπτεία και ευθύνη ενός μέλους ΔΕΠ .

Η **Α' φάση** λαμβάνει χώρα σε αίθουσες διδασκαλίας του Πανεπιστημίου υπό μορφή "φροντιστηρίου-ολομέλειας" και περιλαμβάνει εισηγήσεις από το διδακτικό προσωπικό, βιντεοσκοπημένες διδασκαλίες αρχάριων και έμπειρων εκπαιδευτικών και αντίστοιχες συζητήσεις και κριτικές τοποθετήσεις. Οι θεματικές των εισηγήσεων αφορούν ερευνητικά δεδομένα σχετικά με την πρακτική άσκηση των φοιτητριών και των φοιτητών, καθώς και παιδαγωγικές και διδακτικές πρακτικές που έχουν επιβεβαιωθεί ως αποτελεσματικές από την επιστημονική έρευνα.

Στη **Β' φάση**, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές χωρίζονται σε ζευγάρια, κατανέμονται σε σχολικές τάξεις των συνεργαζόμενων Δημοτικών Σχολείων της περιοχής του Βόλου και παρακολουθούν δύο τουλάχιστον ημερήσιες διδασκαλίες από τους εκπαιδευτικούς των σχολείων. Η παρακολούθηση

των διδασκαλιών καθώς και η συζήτηση με τον εκπαιδευτικό της τάξης αποσκοπούν στην καλύτερη γνωριμία των φοιτητριών και των φοιτητών με την τάξη στην οποία θα διδάξουν και στην όσο το δυνατόν πιο πλήρη ενημέρωσή τους για τις παιδαγωγικές και διδακτικές προϋποθέσεις της εκπαιδευτικής πράξης.

Στην **Γ' φάση** οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αναλαμβάνουν οι ίδιοι τη διεξαγωγή διδασκαλιών στα σχολεία άσκησης. Πριν από κάθε ημερήσια διδασκαλία υποχρεούνται -ανά ζευγάρι- να διαμορφώσουν σχέδια διδασκαλίας για κάθε διδακτική ώρα, να τα παρουσιάσουν στο διδακτικό προσωπικό που έχει την ευθύνη και εποπτεία του επιπέδου (ΕΔΙΠ), να τα συζητήσουν και να τα τροποποιήσουν εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο. Το διδακτικό προσωπικό επισκέπτεται τα σχολεία άσκησης, παρακολουθεί τις διδασκαλίες των φοιτητριών και των φοιτητών και με βάση τις καταγεγραμμένες παρατηρήσεις δίνεται η αντίστοιχη εξατομικευμένη ανατροφοδότηση. Πέραν τούτου, σε όλη τη Γ' φάση, η οποία διαρκεί 5 εβδομάδες, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές χωρίζονται σε μικρότερες ομάδες και συμμετέχουν ενεργά στην εργαστηριακή πρακτική άσκηση που λαμβάνει χώρα στο Πανεπιστήμιο («Φροντιστήριο»). Βασικός στόχος του Φροντιστηρίου σε αυτή τη φάση είναι η συζήτηση και κριτική ανάλυση των διδασκαλιών που διεξήγαγαν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές. Με βάση τις παρατηρήσεις του διδακτικού προσωπικού ή και τις παρουσιάσεις των ίδιων των φοιτητριών/φοιτητών επιδιώκεται να αναστοχαστούν πάνω στις παιδαγωγικές και διδακτικές τους επιλογές, να αναζητήσουν τα αίτια συγκεκριμένων πρακτικών τους, τις θεωρίες πάνω στις οποίες στηρίχτηκαν, καθώς και τις πιθανές εναλλακτικές επιλογές που είχαν.

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές για την αξιολόγησή τους (**Δ' φάση**) υποχρεούνται να παραδώσουν στους υπευθύνους του 3^{ου} επιπέδου Πρακτικής Άσκησης:

- α) τα σχέδια διδασκαλίας όλων των διδασκαλιών που διεξήγαγαν
- β) ένα φύλλο αυτοαξιολόγησης,
- γ) ένα έντυπο στο οποίο καταγράφουν τις παρατηρήσεις τους για την τάξη πριν ξεκινήσουν να διδάσκουν, συνοψίζοντας τις βασικές προϋποθέσεις της διδασκαλίας και μάθησης,
- δ) την ανάλυση ενός προβλήματος που αντιμετώπισαν κατά την πρακτική τους άσκηση, με βιβλιογραφική τεκμηρίωση και με βάση συγκεκριμένους άξονες που τους δίνονται.
- ε) τον αναστοχασμό τους πάνω στη διδακτική τους πράξη, και ειδικότερα τις τυχόν αναθεωρήσεις των αρχικών τους αντιλήψεων μετά από την εμπειρία της πρακτικής άσκησης (π.χ. όσον αφορά τη σχέση θεωρίας και πράξης, το περιεχόμενο σπουδών του Τμήματος σε σχέση με τις ανάγκες της πρακτικής άσκησης, τη διαχείριση της τάξης και τα προβλήματα πειθαρχίας, τη μάθηση και τη διδασκαλία, τον ρόλο και τις ευθύνες του δασκάλου, τον κοινωνικό ρόλο του σχολείου κ.ά.).

Κατά την αξιολόγηση της φοιτήτριας ή του φοιτητή, εκτός από τα παραπάνω, συνεκτιμάται η παρουσία του στα φροντιστηριακά μαθήματα, η συμμετοχή σε αυτά, η υπευθυνότητα και η ικανότητα συνεργασίας με το προσωπικό του σχολείου άσκησης, καθώς και η ανταπόκριση στο πλαίσιο υποχρεώσεων που επιτάσσει η ζωή της σχολικής μονάδας (π.χ. έγκαιρη προσέλευση στο σχολείο, έγκαιρη ενημέρωση σε περίπτωση απουσίας κ.ά.)

Η επιτυχής ολοκλήρωση του 3^{ου} επιπέδου πρακτικής άσκησης (ΣΠΑ ΙΙΙ) από τις φοιτήτριες και τους φοιτητές είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να συνεχίσουν στο 4^ο επίπεδο πρακτικής άσκησης (ΣΠΑ ΙV).

Σχολική Πρακτική Άσκηση VI

8^ο εξάμηνο

Δύο εβδομαδιαίες διδασκαλίες

Υπεύθυνη ΣΠΑ ΙV: Σταυρούλα Καλδή, Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Το 4ο επίπεδο έχει ως σκοπό να εισάγει το φοιτητή και τη φοιτήτρια στον καθημερινό ρυθμό εργασίας και ζωής στο σχολείο. Στο πνεύμα αυτό κάθε φοιτητής ή φοιτήτρια αναλαμβάνει την ευθύνη του διδακτικού και παιδαγωγικού έργου σε μία τάξη πολυθέσιου σχολείου για δύο εβδομάδες. Οι υποχρεώσεις των φοιτητών και των φοιτητριών περιλαμβάνουν όχι μόνο το σχεδιασμό και την πραγματοποίηση διδασκαλιών, αλλά και την ενεργή συμμετοχή σε όλες τις δραστηριότητες του σχολείου (εκδρομές, επισκέψεις, σχολικές εορτές κ.λπ.), καθώς και τη συμμετοχή τους στην εργαστηριακή άσκηση που λαμβάνει χώρα στο Πανεπιστήμιο. Επιπλέον, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναλαμβάνουν:

(α) την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου σχεδίου εργασίας (Project). Το project υλοποιείται ατομικά στην τάξη διδασκαλίας με διάρκεια οκτώ (8) ως δέκα (10) διδακτικές ώρες.

(β) την εφαρμογή με συστηματικό τρόπο διαφοροποιημένης διδασκαλίας για όσες τάξεις αυτή είναι απαραίτητη με βάση το μαθησιακό προφίλ των μαθητών/τριών.

Σε αυτό το επίπεδο, οι φοιτητές/τριες συμμετέχουν σε πέντε φάσεις.

Στην **Α' φάση**, οι διδάσκουσες ή οι διδάσκοντες (μέλη ΔΕΠ) παρουσιάζουν και αναλύουν σε ολομέλειες των φοιτητριών και φοιτητών το θεωρητικό μέρος σχεδιασμού ενός Project και της διαφοροποίησης της διδασκαλίας για τάξεις μεικτών ικανοτήτων. Ταυτόχρονα πραγματοποιούνται ορισμένες ολομέλειες με σκοπό την ανάλυση θεμάτων των πολυήμερων διδασκαλιών ως εκπαιδευτικοί τάξης

Στη **Β' φάση**, οι διδάσκουσες ή οι διδάσκοντες (μέλη ΔΕΠ) υλοποιούν φροντιστηριακά μαθήματα σε μικρότερες ομάδες στα οποία παρακολουθούν και καθοδηγούν τις φοιτήτριες και τους φοιτητές στο σχεδιασμό του Project και της διαφοροποιημένης διδασκαλίας, αντίστοιχα. Παράλληλα, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές κατανέμονται σε σχολικές τάξεις των συνεργαζόμενων Δημοτικών Σχολείων της περιοχής του Βόλου και παρακολουθούν τον/την εκπαιδευτικό της τάξης σε τρεις ημερήσιες διδασκαλίες.

Στη **Γ' φάση**, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές υλοποιούν τις διδασκαλίες τους στα δημοτικά σχολεία για δύο εβδομάδες. Σε αυτή τη φάση, που στοχεύει στην απόκτηση εκ μέρους των φοιτητών και των φοιτητριών παιδαγωγικής αυτονομίας, διδακτικής ετοιμότητας και επαγγελματικής ταυτότητας, επιλέγεται η καθοδήγηση στο σχεδιασμό των φοιτητικών πλάνων να παρέχεται σε περιπτώσεις που οι ίδιοι οι φοιτητές ή φοιτήτριες το επιθυμούν (εκτός του Project και της διαφοροποιημένης για τα οποία υπάρχει σχετική πρόβλεψη, βλ. Β' φάση). Επομένως, σε όλη τη

διάρκεια των διδασκαλιών, το Γραφείο Σχολικής Πρακτικής (μέλη ΕΔΙΠ και αποσπασμένος/η εκπαιδευτικός) παραμένει ανοικτό τις απογευματινές ώρες προκειμένου να βοηθήσουν τις φοιτήτριες και τους φοιτητές στο σχεδιασμό των πλάνων αν οι ίδιοι το ζητήσουν, να συζητήσουν θέματα διδακτικής ή παιδαγωγικής φύσεως που τυχόν αντιμετωπίζουν καθημερινά στις διδασκαλίες τους και να τους προμηθεύσουν με το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό (αναλώσιμα και υλικό ΚΕΔΥΚΕΤ).

Στη **Δ' φάση**, οι διδάσκουσες ή οι διδάσκοντες πραγματοποιούν φροντιστήρια ανατροφοδότησης είτε σε ομάδες είτε σε ολομέλειες.

Για την αξιολόγηση της επίδοσης της φοιτήτριας και του φοιτητή (**Ε' φάση**) συνεκτιμώνται: α) η ποιότητα της προετοιμασίας των διδασκαλιών, β) η διδακτική και παιδαγωγική επάρκεια κατά τις διδασκαλίες, γ) η παρακολούθηση και η συμμετοχή στις ολομέλειες ή στις ομαδικές συναντήσεις που πραγματοποιούνται στο Πανεπιστήμιο και δ) το portfolio που παραδίδουν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές.

Δεν επιτρέπεται σε φοιτητές και φοιτήτριες να συμμετέχουν στο 4ο επίπεδο, αν δεν έχουν ανταποκριθεί επιτυχώς α) στα προηγούμενα επίπεδα Σχολικής Πρακτικής Άσκησης πλην εξαιρετικών περιπτώσεων (π.χ. φοιτήτριες ή φοιτητές από ΔΟΑΤΑΠ και για εξαιρετικούς λόγους υγείας) και β) στα προ-απαιτούμενα που καθορίζονται από την Γενική Συνέλευση του Τμήματος.

Υποχρεώσεις φοιτητών και φοιτητριών στην Σχολική Πρακτική Άσκηση

Με σκοπό την άρτια, επιστημονική και επαγγελματική εκπαίδευση των φοιτητριών και των φοιτητών θεωρούμε αναγκαίο να αναφερθούμε στις αρμοδιότητες και υποχρεώσεις τους κατά τη διάρκεια της Σχολικής Πρακτικής Άσκησης.

Γενικές υποχρεώσεις:

1. Όλα τα επίπεδα της ΣΠΑ είναι υποχρεωτικά (παρακολουθήσεις ολομελειών ή ομάδων εργασίας, παρακολουθήσεις ή διδασκαλίες στα σχολεία, φροντιστήρια αναστοχασμού και αποτίμησης)
2. Κάθε φοιτήτρια ή φοιτητής συμμετέχει στο επόμενο επίπεδο ΣΠΑ, εφόσον έχει ολοκληρώσει πλήρως το προηγούμενο επίπεδο, καθώς και τα προ-απαιτούμενα μαθήματα ανά επίπεδο, όπως αυτά ορίζονται από την Γενική Συνέλευση του Τμήματος.
3. Η φοιτήτρια ή ο φοιτητής που δεν εκπληρώνει τις προβλεπόμενες υποχρεώσεις ανά επίπεδο πρακτικής άσκησης (*όλες τις φάσεις του επιπέδου*) είναι υποχρεωμένος να επαναλάβει το συγκεκριμένο επίπεδο της ΣΠΑ κατά το εξάμηνο στο οποίο προσφέρεται.

Ειδικότερες υποχρεώσεις:

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές:

4. Να είναι υπεύθυνοι για την επαγγελματική τους ανάπτυξη υπό την καθοδήγηση των υπεύθυνων μελών ΔΕΠ και ΕΔΙΠ που εμπλέκονται στην ΣΠΑ.
5. Να προγραμματίζουν και να σχεδιάζουν τις διδασκαλίες τους με ακριβείς και κατάλληλους μαθησιακούς στόχους και σύμφωνα με τις υποδείξεις και καθοδήγηση τόσο των μελών ΔΕΠ (διδασκτικές μαθημάτων και παιδαγωγοί) στο πανεπιστήμιο όσο και των υπεύθυνων του Γραφείου της ΣΠΑ (ΕΔΙΠ και αποσπασμένος/η) στις ομάδες τους.
6. Να είναι συνεπείς κατά τη διάρκεια της σχολικής πρακτικής άσκησης:
 - ✓ Να προγραμματίζουν και να σχεδιάζουν τις διδασκαλίες τους έγκαιρα (δεν μπορεί να γίνει δεκτός ο σχεδιασμός των διδασκαλιών αργότερα από μία ημέρα πριν την προβλεπόμενη ημερομηνία διδασκαλίας).
 - ✓ Να βρίσκονται στο σχολείο έγκαιρα τόσο για τις παρακολουθήσεις όσο και για τις διδασκαλίες τους και να μην αναχωρούν νωρίτερα από τον προβλεπόμενο χρόνο. Σε περίπτωση κωλύματος για λόγους υγείας απαιτείται ιατρική βεβαίωση.
 - ✓ Να συμπληρώνουν τα προβλεπόμενα σημεία στο φάκελο διδασκαλίας έγκαιρα και να τον παραδίδουν στο χρόνο που ορίζεται από το πανεπιστήμιο.
7. Να ενημερώνουν τους υπεύθυνους εκπαιδευτικούς για τυχόν προβλήματα και προβληματισμούς στο Γραφείο της ΣΠΑ.

Υποχρεώσεις διδακτικού προσωπικού στην Σχολική Πρακτική Άσκηση

1. Τα μέλη ΔΕΠ που εμπλέκονται στην ΣΠΑ των φοιτητριών και φοιτητών:
 - έχουν την ευθύνη και τον συντονισμό του συνολικού προγράμματος της ΣΠΑ καθώς και των επιμέρους επιπέδων
 - συνεργάζονται και επικοινωνούν με τους διευθυντές, τις διευθύντριες και τους εκπαιδευτικούς των συνεργαζόμενων σχολείων με στόχο την καλύτερη οργάνωση και την διευθέτηση των όποιων προβλημάτων προκύψουν
 - πραγματοποιούν εισηγήσεις στα πλαίσια της εργαστηριακής πρακτικής άσκησης («Φροντιστηριακά μαθήματα»)
 - δίνουν την απαραίτητη εξατομικευμένη ή ομαδική ανατροφοδότηση στις φοιτήτριες και στους φοιτητές σε σχέση με τις διδασκαλίες τους
 - συζητούν και αναλύουν βιντεοσκοπημένες διδασκαλίες, διδασκαλίες που διεξήγαγαν ή παρατήρησαν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές με στόχο την ανάπτυξη ικανοτήτων κριτικής σκέψης, αναστοχασμού καθώς και την επαγγελματική τους εξέλιξη.
2. Τα μέλη ΕΔΙΠ στο πλαίσιο του επιπέδου Σχολικής Πρακτικής στο οποίο συμμετέχουν:
 - έρχονται σε επαφή με το προσωπικό των σχολείων άσκησης, προκειμένου να σχεδιάσουν και να προγραμματίσουν τις επισκέψεις των φοιτητριών και φοιτητών
 - εποπτεύουν και καθοδηγούν συγκεκριμένο αριθμό φοιτητριών και φοιτητών. Ο αριθμός και η διάρκεια των καθοδηγητικών συναντήσεων προσδιορίζονται σύμφωνα με το πρόγραμμα της Σχολικής Πρακτικής Άσκησης.

- παρέχουν συνεχή υποστήριξη στους φοιτητές και τις φοιτήτριες όσον αφορά στον σχεδιασμό των διδασκαλιών τους με στόχο τη βαθμιαία ανάληψη μεγαλύτερης ευθύνης στην τάξη.
- παρακολουθούν τις διδασκαλίες των φοιτητριών και των φοιτητών στα σχολεία και τους παρέχουν συνεχή ανατροφοδότηση
- συμμετέχουν ενεργά στην εργαστηριακή άσκηση που λαμβάνει χώρα στο Πανεπιστήμιο (το λεγόμενο «Φροντιστηριακά μαθήματα») είτε με εισηγήσεις πρακτικού προσανατολισμού, είτε με συζητήσεις/αναλύσεις των διδασκαλιών που διεξήγαγαν ή παρατήρησαν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές του Τμήματος
- συνεργάζονται στενά με τα μέλη ΔΕΠ που εμπλέκονται στην ΣΠΑ σε όλες τις φάσεις και διαδικασίες της, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης των φοιτητριών και φοιτητών.

Υποστηρικτικές δομές Σχολικής Πρακτικής Άσκησης

1. Στο Τμήμα λειτουργεί **Γραφείο Πρακτικής Άσκησης** (Κουμουνδούρου 4, Κτίριο «Θεσσαλίας»), το οποίο υποστηρίζεται από τα μέλη ΕΔΙΠ και τον/την αποσπασμένο εκπαιδευτικό.

2. Το **Κέντρο Διδακτικής Υποστήριξης και Τεκμηρίωσης** (ΚΕΔΥΚΕΤ) στεγάζεται στο κτήριο Κουμουνδούρου 4 και Ιάσωνος, 2ος όροφος. Το ΚΕΔΥΚΕΤ έχει ως στόχο την υποστήριξη των φοιτητριών και των φοιτητών του Παιδαγωγικού Τμήματος στην οργάνωση και υλοποίηση της διδασκαλίας κατά τη διάρκεια της σχολικής πρακτικής. Το ΚΕΔΥΚΕΤ είναι εφοδιασμένο με σύγχρονο έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό που περιλαμβάνει όργανα διεξαγωγής πειραμάτων, όργανα για εκπαιδευτικές δραστηριότητες έξω από τη σχολική τάξη, μοντέλα και εκπαιδευτικά πακέτα (π.χ. βαλίτσα οικολογίας, βαλίτσα καιρού, βαλιτσάκι της Καφέ Αρκούδας). Το υλικό που είναι διαθέσιμο στο ΚΕΔΥΚΕΤ μπορεί να υποστηρίξει έναν μεγάλο αριθμό εκπαιδευτικών παρεμβάσεων στα ακόλουθα πεδία:

- περιβαλλοντική εκπαίδευση (απειλούμενα είδη, υποβάθμιση περιβάλλοντος, προστασία περιβάλλοντος, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας)
- οικολογία (προσαρμογές ζώων και φυτών, οικοσυστήματα και βιότοποι, τροφικές σχέσεις)
- βιολογία (κύτταρο, φωτοσύνθεση, όραση, ακοή, κυκλοφορικό σύστημα, πεπτικό σύστημα)
- φυσική (υλικά σώματα, θερμότητα-θερμοκρασία, μηχανική, ηλεκτρισμός, ηλεκτρομαγνητισμός, οπτική)
- χημεία (οξέα-βάσεις-άλατα)

Το υλικό του ΚΕΔΥΚΕΤ (<http://www.pre.uth.gr/new/el/node/157>) έχει ταξινομηθεί ανάλογα με τη διδακτική ενότητα στην οποία αναφέρεται με παραπομπές σε κεφάλαια του *Βιβλίου Μαθητή* και του *Τετραδίου Εργασιών* των συγγραμμάτων *Μελέτη Περιβάλλοντος* και *Ερευνώ και Ανακαλύπτω* για όλες τις τάξεις του Δημοτικού Σχολείου.

3. Η πρακτική άσκηση του 4^{ου} επιπέδου (ΣΠΑ IV) είναι **αμειβόμενη** για τις φοιτήτριες και τους φοιτητές, συγχρηματοδοτούμενη από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» ΕΣΠΑ 2014-2020. Στόχος του προγράμματος είναι η άσκηση των φοιτητριών και των φοιτητών σε πραγματικές επαγγελματικές συνθήκες. Δικαίωμα αμοιβής έχουν οι φοιτητές/τριες του 8ου εξαμήνου που έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία τα προηγούμενα επίπεδα της πρακτικής τους άσκησης. Δεν έχουν δικαίωμα αμοιβής οι εργαζόμενοι στο δημόσιο τομέα και σε σώματα ασφαλείας.

Επιστημονικός Υπεύθυνος του Προγράμματος είναι ο Ν. Χανιωτάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και τη Διοικητική Υποστήριξη από το Γ.Π.Α. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας έχει η κ. Γ. Γκοτινάκου.

Στοιχεία επικοινωνίας: ☎ 24210-06382 @praktiki.pre@uth.gr Site: pa.uth.gr

Εθελοντική Πρακτική Άσκηση

Η εθελοντική πρακτική άσκηση είναι προαιρετική, έχει κοινωνικό προσανατολισμό και σε αυτή συμμετέχουν φοιτήτριες και φοιτητές που βρίσκονται στο 4^ο επίπεδο ΠΑ. Στηρίζεται από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, αλλά στο μεγαλύτερο βαθμό η διαχείρισή της είναι υπόθεση των ίδιων των φοιτητριών/φοιτητών.

Γενικότερος σκοπός της εθελοντικής πρακτικής άσκησης είναι η υποστήριξη και ενίσχυση μαθητριών και μαθητών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στα μαθήματά τους και προέρχονται από οικογένειες με σοβαρά κοινωνικο-οικονομικά προβλήματα (παιδιά ανέργων, πολυτέκνων οικογενειών, προσφύγων, οικονομικών μεταναστών κ.ά.). Η εθελοντική πρακτική υλοποιείται συνήθως α) σε τάξεις δημοτικών σχολείων, στις οποίες υπάρχουν συγκεκριμένοι μαθητές που αντιμετωπίζουν προβλήματα και δεν υπάρχει ανάλογη βοήθεια, β) σε ολόημερα τμήματα, γ) σε τάξεις στις οποίες υπάρχουν μαθητές από κοινωνικά ευάλωτες ομάδες (π.χ. Ρομά, ΔΥΕΠ), δ) σε τάξεις ολιγοθέσιων σχολείων τα οποία βρίσκονται μακριά από το Βόλο, δεν στελεχώνονται από δομές (π.χ. τμήμα ένταξης, εργαστήρια) και γενικότερα δεν έχουν τις ίδιες ευκαιρίες για συμμετοχή σε βιωματικά εργαστήρια που οργανώνονται από φορείς π.χ. Πανεπιστήμιο, Μουσεία, Δημοτική Επιτροπή Παιδείας, κ.ά).